

Metodologie sociálních věd – 3. povinný úkol

Rozvodovost v České republice

Vymezení předmětu a cíle výzkumu

Ze šetření Českého statistického úřadu vyplývá, že rozvodovost v České republice rok od roku stoupá. Cílem výzkumu je zjistit, proč stále dochází k zvyšování tohoto čísla i přes fakt, že sňatečnost v České republice naopak klesá.

Hlavním úkolem výzkumu je především objevit faktory ovlivňující míru rozvodovosti v České republice a zjistit, který z těchto faktorů se o zvýšení zapříčiňuje nejvíce.

Pozn.: Tento výzkum má za úkol pouze zjistit obecné faktory a ne způsob, jakým rozvodovost mohou ovlivňovat. Tudiž by mohl sloužit pro další detailnější výzkumy jako jakési obecné východisko.

Základní výzkumná otázka

Jaký faktor nejvíce ovlivňuje míru rozvodovosti v ČR?

Zajímají vás obecnější faktory nebo subjektivní motivace lidí k rozvodu? Aby bylo téma výzkumu zúženo, je třeba si zaměření předem vyjasnit.

Odvozené výzkumné otázky

- *Co všechno jsou manželé ochotni tolerovat pro zachování manželství?*
- *Jakým způsobem je instituce manželství chápána generací mladých lidí? (Proč jen mladých lidí, vždyť máte výzkumnou otázku nastavenou obecně?)*
- *Udržují soulad v manželství ekonomické nebo spíše citové vazby?*
- *Do jaké míry je manželství udržováno nebo naopak rozvráceno obecnými předsudky?*

Kontext výzkumu

Rodina, jakožto základní a nejdůležitější „stavební jednotka“ společnosti měla po dlouhá léta v českém prostředí poměrně pevné postavení. Je známo, že ještě před nedávnou dobou žily rodiny v těsnějším kontaktu (s rodiči a někdy i prarodiči), lidé se brali v relativně mladém věku (průměrně kolem dvaceti let) a děti přicházely na svět také záhy po svatbě. (pramen?)

Po roce 1989 jsou naopak zaznamenávány nové a zcela odlišné tendence - rok od roku roste počet lidí, žijících osamocně (tzv. „singles“), což jde ruku v ruce s dalšími pozorovatelnými fakty - totiž snižováním počtu sňatků, zvyšováním průměrného věku novomanželů, ale paradoxně (jelikož z výše uvedeného bychom mohli usuzovat větší míru „vyzrálosti“ novomanželů) i počet rozvodů.

Zkoumaná populace

Výzkum je omezen na osoby, kteří jsou v dané chvíli v rozvodovém řízení nebo jsou již rozvedeni delší dobu. Základní populací pro výzkum tedy mohou být již rozvedení jedinci, ale i ti, kteří v dané době žijí v manželství, ale rozvod zažili již dříve.

Operacionalizace

Operacionalizace základních pojmů bude založena na nalezení faktorů ovlivňujících rozvodovost, a to v ekonomické, citové a sociální oblasti. Proč je pojem rozvodovosti vymezen zrovna těmito oblastmi? Jaký mají obsah?

Životní úroveň

- Měsíční příjmy manželů
- Kvalita bydlení
- Vlastnictví auta (jednoho nebo více)

Děti v manželství

- Počet dětí
- Věk dětí

Sexuální neshody

- Četnost pohlavního styku za týden
- Nestálost partnerů ve stávajícím vztahu

Rozdílnost názorů, povah a zájmů

- Společné trávení dovolené
- Společní přátelé
- Společné navštěvování kulturních akcí
- Názory na výchovu dětí
- Politická orientace obou manželů

Alkoholismus

- Agresivita partnera po nadměrném požití alkoholických nápojů
- Peněžitá částka vynaložená na alkohol za měsíc
- Četnost návštěv míst, kde se prodávají alkoholické nápoje

Domácí násilí

- Fyzická forma týrání
- Psychická forma týrání
-

K čemu se tyto kategorie vztahují? Pokud k výše zmíněným oblastem, pak je třeba text jasněji strukturovat.

Strategie výzkumu a použitá technika sběru dat

Bude použito srovnávání zpracovaných dotazníků a výpovědí odborníků s výsledky výzkumů Českého statistického úřadu od roku 1998, kdy vstoupila v platnost novela zákona o rodině.

Literatura

- De Singly, F. 1999. *Sociologie současné rodiny*. Praha: Portál
- Francová, M. 2003. „Rozvod manželství.“ *Právo a rodina*, č. 4: 10-15
- Giddens, A. 1999. *Sociologie*. Praha: Argo
- Katrňák, T. 2001. „Strukturální příčiny poklesu sňatečnosti a nárůstu svobodných v České republice v průběhu devadesátých let.“ *Sociologický časopis* 37 (2): 225-239
- Možný, I. 1999. *Sociologie rodiny*. Praha: Sociologické nakladatelství
- Možný, I. 2002. *Česká společnost*. Praha: Portál
- Novák, T. 2004. „Co trápí hestii“. Pp. 58-79 in *Jak předejít krizi v manželství.*, Praha: Grada Publishing, a.s.
- Sobotková, I. 2001. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál
- Stacy, J. R. 2004. „Dollars, Dependency, and Divorce: Four perspectives on the role of wife's income.“ *Journal of Marriage and Family* 66 (1): 59-82
- Výřest, J. 1998. *Aplikovaná sociální psychologie I*. Praha: Portál
- Dále použity:
- Kabeláčová, L. 2004. „Rozvod každých 16 minut.“ *Týden* 43: 34-40
- Výzkum Českého statistického úřadu - Rozvodovost v ČR: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>
- United Nations Statistics Division - Marriage and divorce: <http://unstats.un.org/unsd/demographic/sconcerns/mar/default.htm>
- Ústavní zákon č.412 - Rodinné právo, Zákon o rodině č. 94/1963 Sb. ve znění pozdějších právních předpisů: Sagit podle stavu k 18. 3. 2004

Poznámky k literatuře - viz úkol 2.

S pozdravem

Daniela Ryšavá

